

**SOSYAL EKONOMİK VE TEKNOLOJİK
ARASTIRMALAR
MERKEZİ DERNEĞİ**

**ÇUBUK İLÇESİ YOKSULLUK DAĞILIM ANALİZİ
VE
GÜNCEL BEKLENTİLER**

NIHAİ RAPOR

**SOSYAL EKONOMİK VE TEKNOLOJİK
ARASTIRMALAR
MERKEZİ DERNEĞİ**

**ÇUBUK İLÇESİ YOKSULLUK DAĞILIM ANALİZİ
VE
GÜNCEL BEKLENTİLER**

NIHAİ RAPOR

YAZARLAR

**Ömer Faruk BEDESTENCİ
Abdullah DOĞRU
Fatih YILDIRIM
Adnan ŞEHU
Ali GÜL**

**Ankara
10 Mayıs 2015**

Bu Raporun dil ve bilim bakımından sorumluluğu yazarlarına aittir.

Tüm hakları saklıdır.

İzinsiz kopyalanamaz, aktarılamaz, çoğaltılamaz.

Tasarım : Ali GÜL

Baskı : Objektif Kırtasiye
Ceyhun Atıf Kansu Cad.No:20/A

Balgat/ANKARA Tel: 0312 4784141

Baskı Tarihi : 10.05.2015

Baskı Adedi : 100

ÖNSÖZ

Yoksulluk bir ülkenin ve bir bölgenin kaderi olmamalıdır. Yeraltı ve yerüstü doğal kaynaklarını doğru ve rantabil kullanan kamu iradesi, o bölgeyi ekonomik açıdan kalkınmışlık seviyesini üst basamaklara çıkaracaktır.

Bir bölgeyi cazibe merkezi haline getirmek için bölgeye altyapının yapılması ile birlikte üniversitenin kurulması, kalkınmanın işareti olan organize sanayi sitelerinin açılması, havalimanı imkanlarından yararlanılması, alternatif tarımsal ürünlerin daha fazla teşvik edilmesi halkın refah seviyesini her zaman yükseltecektir.

Yerel ölçekte hayatlarını idame ettirmeye çalışan yöre halkının eğitim, kültür, sosyal, gelenek ve alışkanlıkları, sanayi ve teknolojik gelişmelere nasıl uyum sağlaması gerektiği yaptığımız bu çalışma bize bazı ipuçları vermektedir.

Projemizin genel hedefi; Çubuk ilçesinin sosyo ekonomik yapısını ortaya koymak. İlçenin sahip olduğu kıymetlerin farkındalığını artırarak bu farkındalığın olası gelişim planlarında kullanılabilmesi için ilgili mercilerin ve halkın dikkatinin çekilmesidir.

Zengin yerel su kaynakları, geniş ve düz arazileriyle Çubuk ilçesi sosyo ekonomik açıdan gelişime oldukça açık bir yerdir. Bütün bu potansiyelin düşünülerek ve içselleştirilerek yeniden yapılandırılması hem ilçenin hem de Ankara'nın sosyo ekonomik kalkınmasına katkısı oldukça büyük olabilir. Bunun için de hem halkta hem de kurumsal yapılarda bir farkındalık oluşturulması gerekmektedir. Projemiz bu farkındalık oluşumuna önemli katkılar sunacaktır.

Ankara Kalkınma Ajansı'nın doğrudan faaliyet desteği ile yürütülen "Çubuk İlçesi Yoksulluk Dağılım Analizi ve Güncel Beklentiler" adlı projesi, literatür taraması, sahada yapılan anket çalışması, iki adet çalıştayın gerçekleşmesi, halkla yapılan birebir görüşmeler neticesinde elde edilen veriler uzman ekiplerce ekonomik ve istatistiksel analize tabi tutularak daha önce bu tür yapılan proje konularına referans olarak zengin bir çalışma kaynağı olacaktır.

Bu çalışmamızın ülkemizde daha çok önem kazanan yoksulluk başlığına önemli katkılar sağlayacağını temenni ediyoruz.

SETAM

SOSYAL EKONOMİK TEKNOLOJİK VE ARAŞTIRMALAR MERKEZİ DERNEĞİ

İÇİNDEKİLER

Önsöz	1
Proje Tanımlama	5
Projenin Genel Hedefi	5
Özel Amaçlar	5
Hedef Gruplar	6
Nihai Yararlanıcılar	6
Temel Faaliyetler	6
Faaliyet 1 Literatür Taraması	6
Faaliyet 2 Çalıştay 1	7
1.Çalıştay Sonuçlarının Değerlendirilmesi	8
Faaliyet 3 Anket ve Saha Araştırması	9
Anket Sonuçları	9
Çubuk İlçe Ekonomisinin Geri Kalma Nedenleri	27
Çubuk İlçesi için Neler Yapılmalı	29
Saha Çalışmasının Sonuçları	30
Faaliyet 4: Çalıştay 2	31
Çalıştay 2'den Elde Edilen Sonuçlar	31
Sonuç	36

PROJE TANIMLAMA

Projenin Genel Hedefi :

Çubuk ilçesinin sosyo ekonomik yapısını ortaya koymak. İlçenin sahip olduğu kıymetlerin farkındalığını artırarak bu farkındalığın olası gelişim planlarında kullanılabilmesi için ilgili mercilerin ve halkın dikkatinin çekilmesi.

Hava limanı ve üniversitenin varlığı, zengin yerel su kaynakları, geniş ve düz arazileriyle Çubuk ilçesi sosyo ekonomik açıdan gelişime oldukça açık bir yerdir. Bütün bu potansiyelin düşünülerek ve içselleştirilerek yeniden yapılandırılması hem ilçenin hem de Ankara'nın sosyo ekonomik kalkınmasına katkısı oldukça büyük olabilir. Bunun için de hem halkta hem de kurumsal yapılarda bir farkındalık oluşturulması gerekmektedir. Projemiz bu farkındalık oluşumuna önemli katkılar sunacaktır.

Özel Amaçlar:

Bir işin öncelikle başlangıç noktasını tespit etmek. Çubuk ilçesinin sosyo-ekonomik gelişiminin analizi, bu proje kapsamını da aşan oldukça büyük bir çalışma gerektirir. Çünkü birçok çalışma hali hazırda önemli mesafeler kat etmiştir. Bunların başlangıç halleri ve gelişimleri düzenli kaydedilmediği için gelişimlerinin Çubuk'a sistematik katkısını da ölçmek oldukça zordur.

Günümüzde birçok üniversitenin buldukları yerleri sosyo-ekonomik olarak nasıl geliştirdiği yaygın olarak bilinen bir gerçektir. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi de yüzde yüz İngilizce eğitim veren bir üniversite olması, hava limanına yakın olması, Çubuk gibi bir ilçede kurulacak olması ve diğer birçok faktörleri bir araya getirdiğimizde önemli bir potansiyeli açığa çıkarmaktadır.. Üniversite ile Çubuk halkını kaynaştırma ve bütünleştirme amacını güderek eğitim, sağlık ve tarımsal alanda ilçenin gelişmişlik seviyesini artırma ümidini taşımaktayız.

Diğer taraftan faaliyetler kapsamında Üniversite/STK, Kamu/STK ve Kamu/Üniversite arasında geliştirilen işbirliği sayısını da artırmayı amaçlamaktayız.

Bir üniversitenin ilçede aktif faaliyete geçmeden önce o ilçenin sosyo ekonomik durumunu ortaya koymak ileriki çalışmalar açısından her zaman önemli bir referans oluşturacaktır. Bu açıdan da projemiz müstakbel bir referans projesi olması da bir diğer amacımızdır.

Hedef Gruplar: Çubuk ilçesinde faal olan yaklaşık 1500 esnaf tüccar işkolları ile Avm ler ve Gazi ile Yıldırım Beyazıt Üniversitesinde okuyan yaklaşık 5000 öğrenci grubudur.

Nihai Faydalanıcıları: Çubuk ilçesinde ikamet eden yaklaşık 100.000 halkıdır.

Temel Faaliyetler

Faaliyet 1: Literatür Taraması

Kullanılan Yöntem:

“Çubuk İlçesi Yoksulluk Dağılım Analizi ve Güncel Beklentiler” adlı projemizde literatür taramasını konu hakkında daha önce yazılan bilgiler ile halkla birebir görüşme tekniği bilgi toplama yöntemini kullandık.

Elde Edilen Sonuçlar: Yapılan literatür taraması sonucunda elde edilen bilgilerin özeti şu şekildedir:

“Çubukta Yoksulluk ve Yoksulluğun Nedenleri;

Yoksulluk; insanların temel ihtiyaçlarını karşılayamama durumudur. Yoksulluğu dar ve geniş anlamda olmak üzere iki türlü tanımlamak mümkündür. Dar anlamda yoksulluk, açlıktan ölme ve barınacak yeri olmama durumu iken, geniş anlamda yoksulluk, gıda, giyim, sağlık, barınma gibi olanakları yaşamlarını devam ettirmeye yettiği halde toplumun genel düzeyinin gerisinde kalmayı ifade eder (TÜİK).

Yoksulluk, 21. yüzyılda bütün insanlığın elbirliği ve güç birliği yaparak çözmesi gereken en temel küresel nitelikteki sosyal sorunlardan birisidir.

Yoksulluğun en önemli üç temel nedeni sırasıyla işsizlik, eğitimsizlik ve tembelliktir.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 25. Maddesi “Her bireyin gerek kendisi gerek kendi ailesi için yiyecek, giyim, konut, tıbbi bakım, gerekli sosyal hizmetler dâhil olmak üzere sağlığını ve refahını temin edecek uygun bir yaşam düzeyine ve işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, ihtiyarlık veya geçim imkânlarından isteği dışında mahrum bırakacak diğer hallerde güvenliğe hakkı vardır” diyerek yeryüzündeki bütün insanlara yoksul olmama hakkını vermektedir.

Gerçekten de yoksulluk, insanın onurlu yaşam hakkını elinden alan en büyük sosyal sorundur. Küreselleşmenin ve post-modern hayat tarzının yaygınlaşması sonucu sosyal hayattan, ekonomik hayattan ve siyasal hayattan daha fazla dışlanan ve bu durumu bir kader olarak algılayan yoksullar toplumun en dezavantajlı kesimidir.

Yoksulluk bireysel, ailevi, ekonomik, sosyal, siyasal ve mekânsal faktörlerin iç içe girdiği çok boyutlu bir olgudur. Yoksulluk doğuran faktörler ortadan kaldırılmadığı sürece yoksulluk kendini yeniden üreterek kalıcı hale gelmektedir.

Yoksulluğun sadece sosyal yardım gibi tek boyutlu politikalarla çözülemeyeceği artık herkes tarafından anlaşılmıştır. Dolayısıyla sosyal yardım, eğitim, sağlık, yatırım, girişimcilik, mikro kredi, belediyecilikte optimal hizmet alanı uygulaması, kamu hizmetlerinin kalitesinin ve erişilebilirliğinin artırılması, enformel sektörün düzenlenmesi, demokratik ve siyasal katılımın sağlanması, yoksulluk dostu gelirler politikası, istihdam politikası, göç politikası, kentsel dönüşüm politikası gibi çok boyutlu ve entegre yoksullukla mücadele politikalarının yerel kalkınma programlarının ayrılmaz bir parçası olarak birlikte tasarlanması gerekmektedir. Diğer yandan geliştirilen soyut politikaların başarı örnekleri doğurabilecek somut uygulamalara dönüştürülerek hızla yaygınlaştırılması ve çarpan etkisiyle etki alanının genişletilmesi sağlanmalıdır.

Faaliyet 2: Çalıştay 1

Kullanılan Yöntem: Çalıştay, Çubuk İlçesi için yoksullukla mücadele ve güncel beklentilerle ilgili stratejilerin oluşturulabilmesi amacıyla tek oturum olarak gerçekleştirilmiştir. Çalıştay'da, katılımcıların herhangi bir konu hakkında kendi düşüncelerini serbestçe ifade etmelerine dayanan Beyin Fırtınası- Ortak Akıl Yürütme yöntemi kullanılmıştır.

Çalıştay şu sorular çerçevesinde yürütülmüştür:

- Çubuk ilçesinde belli bir zamandan günümüze kadar sosyo ekonomik açıdan yapılan araştırmalar nelerdir?
- Çubuk İlçesinde görülen yoksulluk türleri, türlerine göre yoksulların profili, yoksulluğun nedenleri ve yoksulların harcama alışkanlıkları nelerdir?
- “Yoksullukla mücadele edilirken gelir dağılımının iyileştirilmesi için neler yapılacaktır?”
- Yoksullukla hangi mücadele stratejileri oluşturulacaktır?
- Dezavantajlı çocukların ve gençlerin sosyal içerilmelerinin sağlanması için neler yapılmalıdır?
- Dezavantajlı durumdaki kadınların dezavantajlılığını gidermek için neler yapılmalıdır?
- Çubuk İlçesindeki mahallelerinde yaşayanların sosyoekonomik bütünleşmesi için neler yapılmalıdır?

- Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nin Çubuk'ta kurulacak olmasıyla beraber İlçenin Sosyoekonomik açıdan gelişimine katkı sağlayabilir mi?
- Engellilerin sosyal hayata katılımını kolaylaştırmak için (erişilebilirlik ve istihdam dışında) neler yapılmalıdır?
- Çubuk halkının beklenti ve eğilimleri nelerdir?
- Nüfusun hayat kalitesini yükseltmek için neler yapılmalıdır?

1.Çalıştay Sonuçlarının Değerlendirilmesi:

1.çalıştayda sorulan bütün sorulara karşılık Çubuk İlçesinin yoksulluk profili ile Üniversitenin İlçeye açılmasıyla beraber istihdam olanakları artacak olup yeni iş imkanları da ortaya çıkacaktır.

Bu projemizle ilçenin sosyo-ekonomik gelişim potansiyelini ortaya çıkarmak ve sürdürülebilir kalkınmanın önündeki engelleri kaldırma amaçlanıyor. İlçelerin kalkınma süreçlerine destek veren Ankara Kalkınma Ajansı, ilçelerde yerel aktörleri, kurumlarını ve sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirerek koordinasyon ve işbirliğini geliştirmektedir.

Çubuk İlçesi de bu anlamda sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı yönüyle farklılık arz eden bir yerdir. Merkezi ve yerel yönetimlerin eğitime sonsuz destek vermesi ve ilçeye yapılması planlanan Yıldırım Beyazıt Üniversitesi yöre halkında ekonomik anlamda en önemli fırsat olarak görülmektedir. Sosyal hayatın merkezinde yer alan ekonomi ile ilgili hususların yürütülmesi ve belli bir disiplin altına alınması için, her toplumda plânlı ve düzenli kuruluşlara ihtiyaç duyulmuştur.

Kişilerin şahsî özellikleri, cinsiyet, yaş, bölge olarak doğum yeri, yerleşim birimi olarak doğulan yer, sosyo-ekonomik düzey, eğitim durumu, medenî durum, meslek ve gelir durumu gibi çeşitli faktörlere göre farklılık göstermektedir. İlçede farklı yaşlarda, farklı statülerde, farklı düşünce ve anlayışlarda insanlar vardır.

Tarım ve hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı ilçede yerel bir marka değeri taşıyan Çubuk Turşusu ile bu bölgede çıkarılan Agat Taşı'nın üretilmesi ve işlenmesi büyük bir ekonomik değere sahiptir. Tarımda alternatif uygulamalarla beraber yöreye kurulan Hayvancılık İhtisas Organize Sanayi Bölgesi projesi ilçenin gelişmişlik seviyesini üst basamaklara çıkaracaktır. İlçenin kalkınmasında

Ankara Kalkınma Ajansının bu projemize verdiği destekle turizm, hayvancılık ve tarımda ileriki yıllarda düşünülen projelere ışık olacaktır.

Faaliyet 3: Anket ve Saha Araştırması

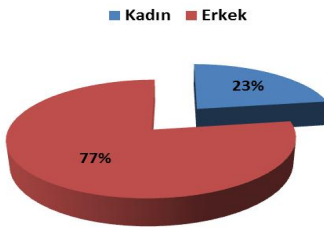
Kullanılan Yöntem: Proje çerçevesinde, Çubuk ilçesinin sosyo-ekonomik yapısını ortaya koymak, ilçenin sahip olduğu kıymetlerin farkındalığını artırarak bu farkındalığın olası gelişim planlarında kullanılabilmesi için ilgili mercilerin ve halkın dikkatini çekmek amacıyla “Yoksulluk Dağılımı Analizi ve Güncel Beklentiler” konulu bir anket çalışması yürütülmüştür. Anket çalışması gönüllü katılımı ile yürütülmüş olup katkıda bulunan kişilerden isim bilgisi istenmemiştir. Çalışma basit tesadüfî örnekleme yöntemi ile 137 örnek üzerinde gerçekleştirilmiştir ve ağırlıklandırma yöntemi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda araştırmanın güvenilirliği %95 güven düzeyinde +/- %1,96 hata payı ile oluşturulmuştur.

Anket Sonuçları

Anket sonuçları şu şekilde değerlendirilmiştir:

Araştırmanın Demografisi

Cinsiyet Dağılımı

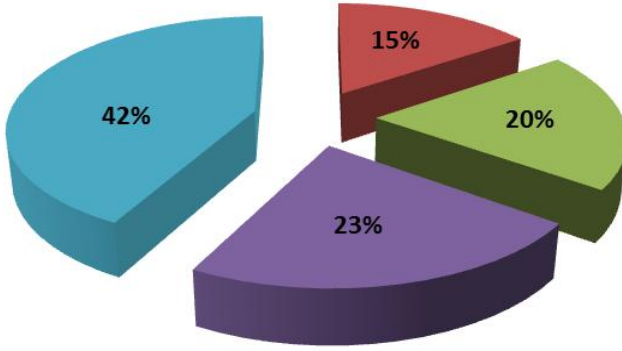
Cinsiyet	Sayısı	Yüzdesi
Kadın	31	23
Erkek	106	77
Toplam	137	100,0

1. Ankete katılanların %77'si erkek, %23'ü kadındır. Saha çalışmasında pozitif ayrımcılık yapılmamıştır. Okur-yazar olmayan kimse yoktur. Katılımcılar

arasında okur-yazar oranının yüksekliği dikkat çekmektedir. Eğitim durumu yükseldikçe yoksul olma riskinin azaldığı görülmektedir.

Eğitim Durumu Dağılımı

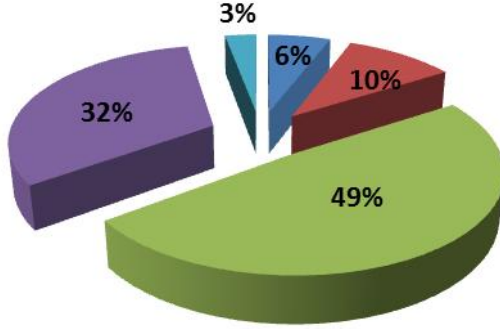
■ Okur yazar değil ■ ilkokul ■ Ortaokul ■ Lise ■ Üniversite ve üstü

2. Ankete katılanların %15'i ilkokul, %20'si ortaokul, %23'ü lise, %42'si üniversite ve üstü eğitime sahiptir. Okur-yazar olmayan kimse yoktur. Katılımcılar arasında okur-yazar oranının yüksekliği dikkat çekmektedir. Eğitim durumu yükseldikçe yoksul olma riskinin azaldığı görülmektedir.

Yaş Dağılımı

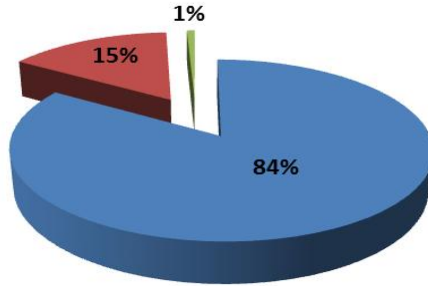
■ 15 Yaş altı ■ 15-25 ■ 25-45 ■ 45-65 ■ 65 Yaş üstü

3. Ankete katılanların %6'sı 15 yaşın altında, %10'u 15-25 yaş arasında, %49'u 25-45 yaş arasında, %32'si 45-65 yaş arasında, %3'ü 65 yaş üstündedir. Katılımcıların %81'i işgücüne aktif katkıda bulunan kişilerden oluşmaktadır.

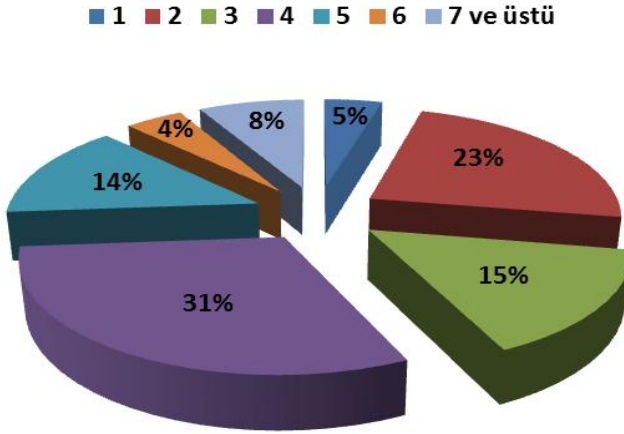
Medeni Durum Dağılımı

■ Evli ■ Bekar ■ Boşanmış

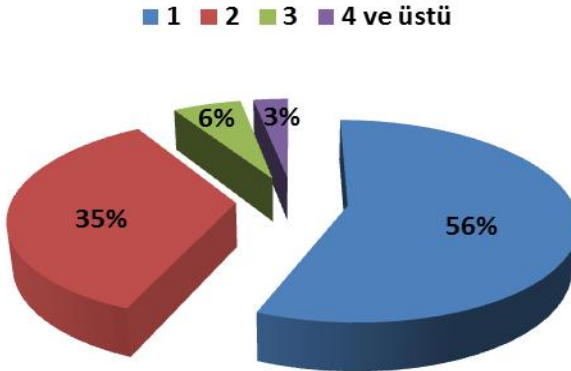
4. Ankete katılanların %84'ü evli, %15'i bekar, %1'i boşanmıştır.

Ailedeki Birey Dağılımı

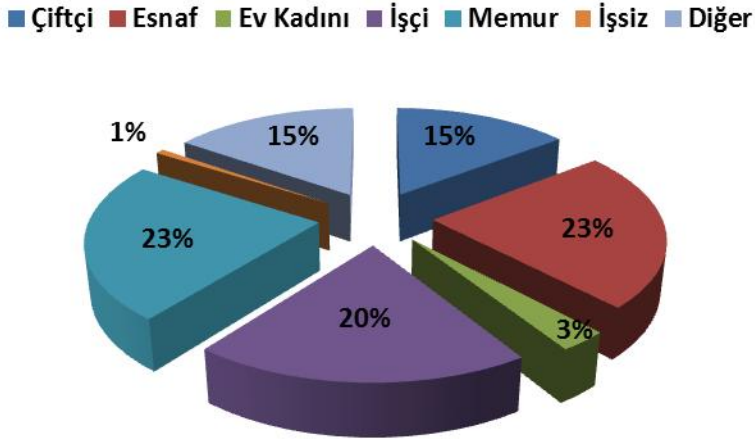
5. Ankete katılanların %5'i tek başına yaşamaktadır. Aile fertleri sayısı katılımcıların %23'ünde 2 kişi, %15'inde 3 kişi, %31'inde 4 kişi, %14'ünde 5 kişi, %4'ünde 6 kişi, %8'inde 7 kişi ve üstündedir.

Ailenizde Kaç Kişi Gelir Getiriyor Dağılımı

6. Ankete katılanların %56'sında aileye gelir getiren 1 kişi bulunmaktadır. Bu sayı katılımcıların %35'inde 2 kişi, %6'sında 3 kişi, %3'ünde 4 kişi ve üstündedir.

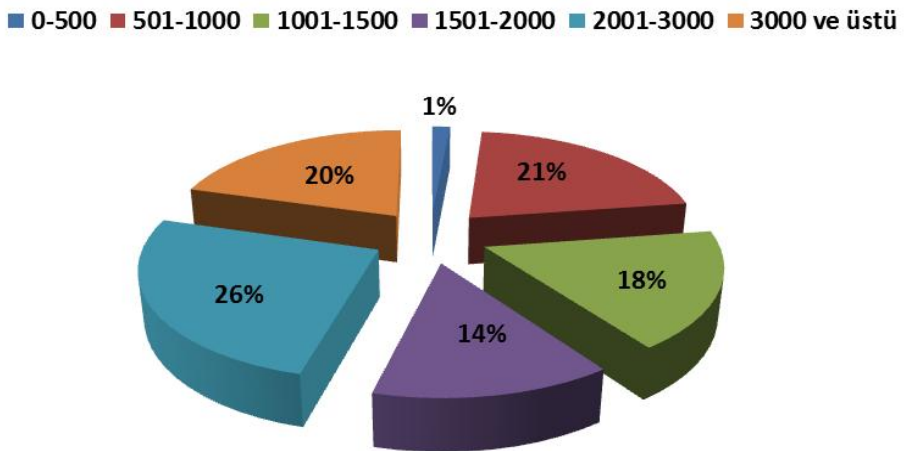
Meslek Dağılımı

7. Ankete katılanların %15'i çiftçi, %23'ü esnaf, %3'ü ev kadını, %20'si işçi, %23'ü memur, %15'i diğer mesleklerden olup, %1'i işsizdir. Fertlerin çalışma durumlarına göre yoksulluk riski de değişmektedir.

8. Ankete katılıp mesleği çiftçi olanların hangi alanda çalıştığı sorusuna %25'i Hayvancılık, %25 Hububat, %20 Turşu, %10 sebze meyve, %20 diğerdir.

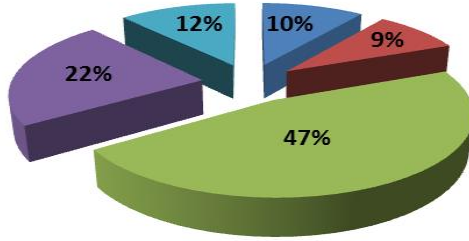
Aylık Gelir Dağılımı

9. Ankete katılanların, %1'inin aylık geliri 500 TL'nin altında, %21'inin 501-1000 TL arasında, %18'inin 1001-1500 TL arasında, %14'ünün 1501-2000 TL arasında, %26'sının 2001-3000 TL arasında, %20'sinin 3000 TL üzerindedir. Ankete katılan kişilerin kendini gördüğü maddi sınıflar belirtilmiş ve hiçbir birey kendini zengin sınıfında görmemektedir.

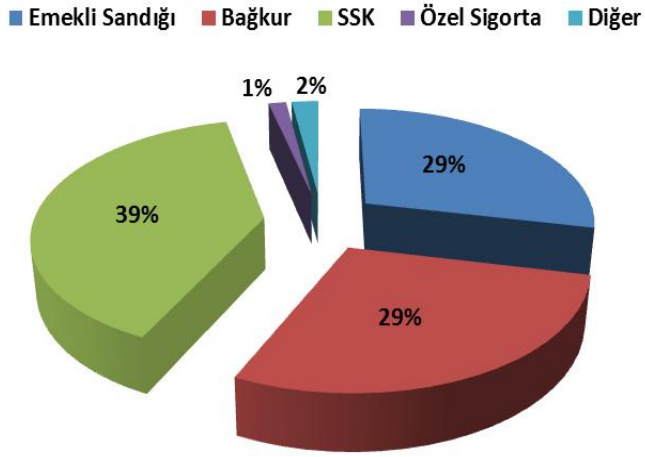
Aylık Gelirle Geçinme Dağılımı

■ Çok rahat geçiniyorum ■ Rahat geçiniyorum ■ Normal geçiniyorum
■ Zor geçiniyorum ■ Çok zor geçiniyorum

10. Ankete katılanların %10'u aylık geliriyle çok rahat geçindiğini, %9'u rahat geçindiğini, %47'si normal geçindiğini, %22'si zor geçindiğini, %12'si çok zor geçindiğini ifade etmiştir.

Sosyal Güvence Dağılımı

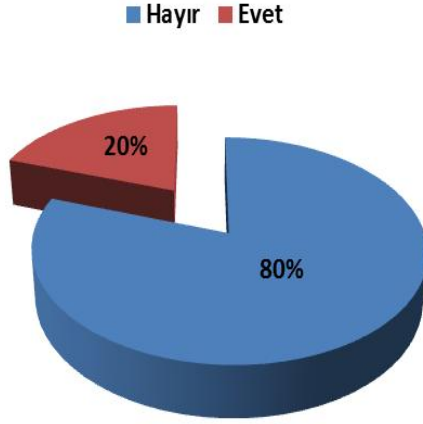
11. Sosyal güvence bakımından ankete katılanların %29'u Emekli Sandığı, %29'u Bağkur, %39'u SSK'lıdır. Katılımcıların sadece %1'i özel sigortalı olup %2'si diğer sosyal güvenceye sahiptir.

Çubukta Yaşam Alanı Dağılımı

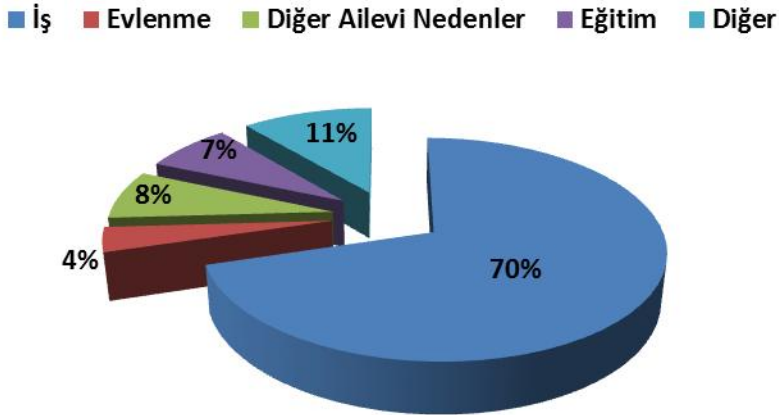
12. Katılımcıların %69'u ilçe merkezinde, %31'i ilçe merkezi dışında yaşamaktadır.

Çubuk'a Göç Dağılımı

13. “Çubuk’a göç ederek mi geldiniz?” sorusuna ankete katılanların %80’i hayır, %20’si evet cevabını vermiştir. Çubukta yerleşik olarak yaşayanların oranı çok yüksek olduğundan sorunlara bakış açıları daha olumlu olmaktadır.

Göç Nedeninin Dağılımı

14. Çubuk’a göç nedeni olarak katılımcıların %70’i iş, %4’ü evlenme, %8’i diğer ailevi nedenler, %8’i eğitim, %10’u da diğer sebepler cevabını

vermiştir. İş sebebiyle göç ederek gelenlerin oranlarının yüksek olmasında çubuk'ta iş imkanlarının çok iyi olması umuduyla gelmişlerdir.

Araştırmanın Analizleri

Hayatınızdan Memnun musunuz ?

15. "Hayatınızdan memnun musunuz?" sorusuna ankete katılanların %52'si memnunum, %21'i az memnunum, %13'ü çok memnunum, %7'si memnun değilim, %7'si hiç memnun değilim cevabını vermiştir. 15 yaş altındakilerin %75'i hayatından memnun iken 45-65 yaş grubundakilerin %61'i hayatından memnundur. 65 yaş üstü katılımcıların %50'si hayatından hiç memnun olmadığını belirtmiştir.

Evinizde Hangi Sıklıkla Et Tüketiyorsunuz?

16. "Evinizde hangi sıklıkla et tüketiyorsunuz?" sorusuna ankete katılanların %27'si haftada bir, %26'sı ayda bir, %20'si onbeş günde bir, %13'ü hafta bir, %13'ü de bayramlarda cevabını vermiştir. Hayvancılığın gelişmiş

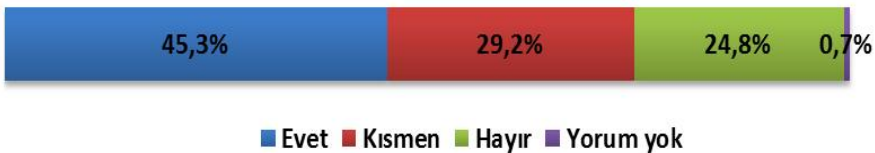
olduğu bir ilçede et tüketiminin çok sık olmaması et fiyatlarının ilçede piyasa rayicine göre düşük olmadığı ve halkın maddi durumu ile doğrudan ilintili olduğu değerlendirilmiştir.

Sizce Esenboğa Havalimanı Çubuk ekonomisine katkı sunuyor mu?

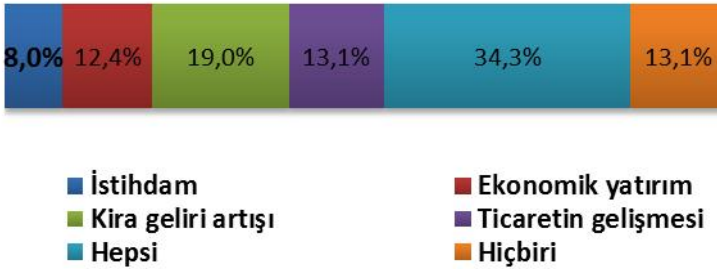
17. “Esenboğa Havalimanının Çubuk ekonomisine katkı sunuyor mu?” sorusuna ankete katılanların %45’i sunmuyor, %39’u yeterli değil, %16’sı da yeterli katkı sunuyor cevabını vermiştir. Katılımcıların yaklaşık %84’ü Esenboğa Havalimanının Çubuk ekonomisine katkısının yetersiz olduğu konusunda değerlendirmede bulunmuştur. Esenboğa havalimanı ile Çubuk ilçesi arasında ekonomik ve sosyal açıdan kamu ve yerel makamların ortak projeler üzerinde durulması gerektiği kanaati hasıl olmuştur. Yerel makamların konuya daha duyarlı yaklaşması gerekir.

Yıldırım Beyazıt Üniversitesinin Çubuk’ta yerleşke açmasının Çubuk ekonomisine katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?

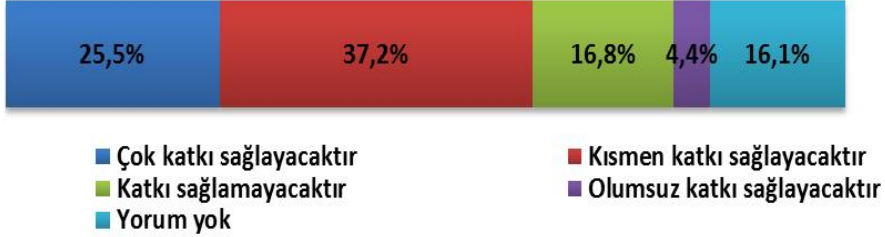
18. “Yıldırım Beyazıt Üniversitesinin Çubukta yerleşke açmasının Çubuk ekonomisine katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna ankete katılanların %45’i evet, %29’u kısmen, %25’i hayır cevabını vermiş, %1’i yorum yapmamıştır. Katılanların %75’i Yıldırım Beyazıt Üniversitesinin Çubukta yerleşke açmasının Çubuk ekonomisine katkı sağlayacağını düşünmektedir.

Yıldırım Beyazıt Üniversitesinin ilçede faal hale gelmesi durumunda Çubuk ekonomisine ne tür bir katkı sağlayacağını düşünüyorsunuz?

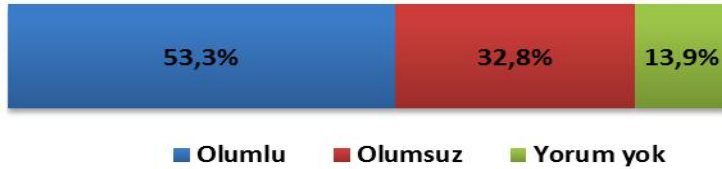
19. “Yıldırım Beyazıt Üniversitesinin ilçede faal hale gelmesi durumunda Çubuk ekonomisine ne tür katkı sağlayacaktır?” sorusuna, ankete katılanların %8’i istihdam, %12’si ekonomik yatırım, %19’u kira geliri artışı, %13’ü ticaretin gelişmesi % 34’ü istihdam, ekonomik yatırım, kira geliri artışı, ticaretin gelişmesi, unsurlarının hepsi, %13’ü de hiçbiri cevabını vermiştir. 65 yaş üstü grubun %50’si hiçbiri yanıtını vermiştir.

Yıldırım Beyazıt Üniversitesinin ilçede faal hale gelmesi durumunda Çubuk halkının sosyal ve kültürel gelişimine katkısı ne yönde olacaktır?

20. “Yıldırım Beyazıt Üniversitesinin ilçede faal hale gelmesi durumunda Çubuk halkının sosyal ve kültürel gelişimine katkısı ne yönde olacaktır?” sorusuna, ankete katılanların %37’si kısmen katkı sağlayacaktır, %26’sı çok katkı sağlayacaktır, %17’si katkı sağlamayacaktır, %4’ü olumsuz katkı sağlayacaktır cevabını vermiş, %16’sı yorum yapmamıştır. Olumsuz katkı sağlayacağını düşünenler oransal olarak düşüktür. Halk sosyal ve kültürel açıdan olumlu bir katkı sağlamasını beklemektedir.

Çubuk’ta hayvancılığın geleceği hakkındaki görüşünüz nasıldır?

21. Çubuk ilçesinde hayvancılığın geleceği hakkında katılımcıların %53’ü olumlu, %33’ü olumsuz görüş bildirmiş, %14’ü yorum yapmamıştır. Çubuk’ta havalimanı etrafındaki hayvancılık işletmeleri kaldırılmaktadır. Hayvancılık işletmelerinin Çubuk merkezinden tahliye olma ve Çubuk’un merkezinden uzak bölgelere kurulma zorunluluğu ortaya çıkmıştır. İnsanların merkeze toplanma eğilimleri hayvancılık konusunda bazı problemlerin yaşanmasına sebep olmuştur.

Dezavantaj gibi görünen bu durum iyi değerlendirilir ise hayvancılık konusunda yeni bir başlangıç, değişim ve organizasyon fırsatı doğurabilir.

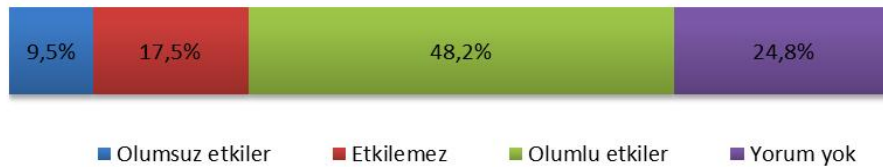
Çubuk'ta hayvancılığın Organize Hayvancılık Bölgesinde toplanması, hayvancılığı nasıl etkiler?

22. Çubuk'ta hayvancılığın Organize Hayvancılık Bölgesinde toplanmasının hayvancılığı nasıl etkileyeceği sorusuna katılımcıların %51'i olumlu etkiler, %22'si olumsuz etkiler, %9'u etkilemez cevabı vermiş, %18'i yorum yapmamıştır.

Hayvancılığın Organize Hayvancılık Bölgesinde toplanması ve Organize bölgenin dışında ama Çubuk merkezine uzak bölgelerde işletmelerin kurulması, alışlagelmiş hayvancılık kültürünü değişime zorlayacaktır. Organize hayvancılık bölgesi, Çubuk'ta hayvancılık konusunda ortak hareket etme, problemleri birlikte ve dayanışma içinde çözme kültürünün oluşmasını kolaylaştırabilecektir. Organize bölgenin yönetim kurulunun vizyonu, dürüstlüğü ve yönetimdeki başarısı, organize bölgenin başarısında belirleyici olacaktır. Organize bölge hayvancılık sektöründe çalışmaya razı olan bölge insanı için bir miktar istihdam olanağı sağlayacaktır.

Çubuk'ta Hayvancılığın Organize Hayvancılık bölgesinde toplanması halk sağlığını nasıl etkiler?

23. Çubuk'ta Hayvancılığın Organize Hayvancılık Bölgesinde toplanması halk sağlığını nasıl etkiler sorusuna katılımcıların % 48'i olumlu etkiler, %10'u

olumsuz etkiler, %18'i etkilemez cevabı vermiş, %25'i yorum yapmamıştır.

Hayvancılığın organize hayvancılık bölgesinde toplanması merkezde insan sağlığını olumsuz yönde etkileme potansiyeline sahip sinek, sivrisinek vb. zararlıların azalmasına neden olacaktır. Çevre kirliliği azaltması yönünde olumlu yansımalarının olması beklenmelidir. Organize bölgede gübrenin arıtma tesisinden geçirilmesi ve işlenmesi mümkün olabilecektir.

Ancak Çubuk merkezinde yaşamakta ısrar eden ve ufak çaplı hayvancılık yapan dar gelirli aileler hayvansal gıdalarla (süt, yumurta, et) beslenmelerinde zorluklar ortaya çıkabilecektir.

Hayvancılığın Organize Hayvancılık Bölgesinde toplanması gelir durumunuzu nasıl etkiler?

24. Hayvancılığın Organize Hayvancılık Bölgesinde toplanması gelir durumunuzu nasıl etkiler sorusuna katılımcıların %40'ı etkilemez, %21'i olumlu etkiler, %10'u olumsuz etkiler cevabını vermiş, %30'u yorum yapmamıştır.

Hayvancılığın Organize Hayvancılık Bölgesinde toplanması daha büyük işletmelerin devreye girmesine yardımcı olacaktır. Bu durum Çubuğun genel gelir seviyesini yükseltme potansiyeli taşımaktadır. Ancak hayvancılığın organize bölgede toplanması aile işletmelerinin sayısının azalmasına ve dar gelirli ailelerin hayvansal üretim yapma imkanlarının azalmasına sebep olabilecektir.

İlçede Organize Sanayi Bölgesi açılmamış olması ilçe ekonomisini nasıl etkilemektedir?

25. İlçede Organize Sanayi Bölgesi açılmamış olması ilçe ekonomisini nasıl etkilemektedir sorusuna katılımcıların %54'ü olumsuz, %19'u olumlu, %10'u etkilemez cevabı vermiş, %17'si yorum yapmamıştır.

Çubuk turşuculuğunun Aşağı Çavundur Köyündeki gibi geliştirilmesi için belediye ve devlet kurumları tarafından yapılan tanıtımı yeterli buluyor musunuz?

26. Çubuk turşuculuğunun Aşağı Çavundur Köyü'ndeki gibi geliştirilmesi için belediye ve devlet kurumları tarafından yapılan tanıtımlar yeterli mi sorusuna katılımcıların %43'ü hayır, %18'i evet, %27'si kısmen cevabını vermiş, %13'ü yorum yapmamıştır.

Çubuk turşuculuğunun Aşağı Çavundur Köyündeki gibi geliştirilmesi için belediye ve devlet kurumları tarafından verilen destekleri yeterli buluyor musunuz?

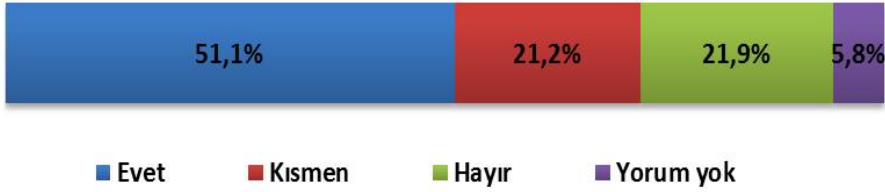
27. Çubuk turşuculuğunun Aşağı Çavundur Köyü'ndeki gibi geliştirilmesi için belediye ve devlet kurumları tarafından verilen destekleri yeterli buluyor musunuz sorusuna katılımcıların %47'si hayır, %22'si kısmen, %8'i evet cevabını vermiş, %24'ü yorum yapmamıştır.

Sizece, Çubuk'taki sanayi kuruluşlarında ilçe halkı yeterince istihdam ediliyor mu?

28. Çubuk'taki sanayi kuruluşlarında ilçe halkı yeterince istihdam ediliyor mu sorusuna katılımcıların %59'u hayır, %26'sı kısmen, %5'i evet cevabını vermiş, %12'si yorum yapmamıştır.

Çubuk'taki tarihi eserlerin onarılması ve turizme kazandırılması durumunda ilçe turizminin bir gelişim göstereceğini düşünüyor musunuz?

29. Çubuk'taki tarihi eserlerin onarılması ve turizme kazandırılması durumunda ilçe turizminin bir gelişim göstereceğini düşünüyor musunuz sorusuna katılımcıların % 51 evet , %22'si hayır, %21 kısmen ve % 6 sı ise yorum yapmamıştır.

Çubuk'ta sağlık turizminin gelişmemesinin sebepleri nelerdir?

30. Çubuk'ta sağlık turizminin gelişmemesinin sebepleri nelerdir sorusuna katılımcıların % 31 Devlet Yeterli tesis katkısı yapmamaktadır, %21 Termal turizme yöneticilerce yeterli ilgi gösterilmemektedir, % 27 İlçeye yeterince müteşebbis gelmemektedir, % 6 sı Turşuculuk ve tarım gibi ekonomik değer ifade etmemektedir, % 15 i ise diğer cevabını vermiştir. Burada yerel ve kamu marifetiyle yapılan yatırımların yetersiz olduğu, tesislerin Çubuk nüfusuna cevap veremediği aşikardır. Çubuk için bütün taraftarların koordinasyonunda büyük hamleler yapılarak kalkınma modelleri üzerinde durulmalıdır.

Agat taşının işlenmesi ve pazarlanması durumunda Çubuk ekonomisi için değer oluşturabileceğini düşünüyor musunuz?

31. Agat taşının işlenmesi ve pazarlanması durumunda Çubuk ekonomisi için değer oluşturabileceğini düşünüyor musunuz sorusuna katılımcıların % 51 Evet, % 30 kısmen, %11 i hayır, %9 u ise yorum yapmadan cevaplandırmıştır. Tarihsel ve ekonomik değeri olan agat taşının ulusal ve uluslararası alanda talep edilebilecek büyük organizasyonların yapılması gerekir. Yurtiçi ve yurt dışı fuar ve organizasyonlarda tanıtımının üst düzeyde yapılması kalkınma ve gelişim için vazgeçilmez olacaktır.

32. Çubuk İlçe Ekonomisinin Geri Kalma Nedenleri

Çubuk ekonomisinin geri kalma nedenlerini yazan 137 katılımcının benzeri fikirleri birleştirilerek aşağıda yer alan 45 husus belirlenmiştir:

- Tarım arazilerinin imara açılması,
- Hatalı teşvikler,
- Havaalanından sağlanan gelirin Büyükşehir Belediyesi'ne aktarılması,
- Büyükbaş hayvancılığın bitme noktasına gelmesi,
- Üniversite gençliğinin sosyal aktiviteler için Ankara'ya gitmeleri,
- Sağlık Termal Turizminin ilçeye kazandırılmaması,
- Hayvancılık Organize Sanayi Bölgesinin olmaması,
- Koku nedeniyle havaalanına yakın tavuk çiftliklerine müdahale edilmemesi, ancak büyükbaş hayvan yetiştirilen tesislerin kaldırması,
- Kazan-Kızılcahamam ile Çubuk-Şabanözü-Çankırı il ve ilçelerine bağlantı yollarının olmaması,
- Sanayi bölgelerinin kurulmaması,
- İstihdamı artıracak projelerin geliştirilmemesi,
- Alt yapı ve imar durumunun problemlili olması,
- Belediyeye gelir getirecek yatırım ve tesislerin yapılmaması,
- Emekli kenti olması,
- Devletin yeterli tesis katkısı sağlamaması,
- İlçeye yeterince müteşebbisin gelmemesi,
- İlçedeki mevcut fabrikaların elde tutulamayıp diğer ilçelere taşınması,
- İlçenin transit yol üzerinde olmaması,
- Fabrikatör ve işadamlarının ilçeye arzu edilen ilgiyi göstermemesi,
- İlçeye has tarımsal ürünlerin yeterince tanıtılmaması,
- Tarımsal ürünler için kamu ve STK koordinasyonunda bir planlama yapılmaması,
- Gelir dağılımının adaletsiz olması,
- İlçe halkının eski gelenek ve kültüründen uzaklaşarak ahlaki çöküntü içinde olması,
- Yatırım kararlarına siyasetin müdahale etmesi,
- Kavşakkaya barajı civarında tespit edilen termal kaynakların değerlendirilmemesi,
- Karadana köyündeki doğal manzaranın kırsal turizme kazandırılmaması,
- Çubuk 1-2 barajlarının olduğu yerlere teleferik yapılmaması,
- Tarihi türbelerin inanç turizmine kazandırılmaması,

- İlçeye ait sinema tiyatro gibi sosyal eğlence ve dinlenme yerlerinin olmaması,
- Ankara keçisi ile tavşanının ilçeye kazandırılarak üretiminin teşvik edilmemesi,
- Ulaşımında çığır açacak metro ve hafif raylı sistemin getirilmemesi,
- Bölgede esnafın daha rahat kazanabileceği kooperatifçiliğin yaygınlaşmaması,
- Turşuculuk sektöründe markalaşma olmaması,
- Seracılığın yeterince teşvik edilmemesi,
- Kesme çiçekçiliğinin yaygınlaşmaması,
- Tarımda gelir getirecek alternatif ürünlerin bilinmemesi,
- Fabrika tesislerinin Akyurt ilçesinde daha fazla kurulması,
- Yerel yönetimlerin halkın sesine kulak vermemesi,
- İlçenin deprem bölgesi ilan edilmesi,
- Halkın bir kısmının arazi zengini olması nedeniyle ticari zihniyetin gelişmemiş olması,
- İlçenin Ankara'ya yakın olmasının gelişmeyi ve kalkınmayı menfi etkilemesi,
- İlçede bir üniversite hastanesinin kurulmamış olması,
- Üniversitede bölümlerinin ilçe dışında kurulması,
- Sanayi ve turizm yatırımlarının olmaması,
- İlçenin gelişim ve ilerlemesi için sivil inisiyatifin siyaset üstündeki rolünün zayıf olması,
- İlçenin kör bir noktada olması nedeniyle ulaşım imkanlarının yetersiz olması,

Çubuk İlçesi için Neler Yapılmalı

Çubuk için neler yapılması gerektiğini yazan 137 katılımcının benzer fikirleri birleştirilmek suretiyle aşağıda yer alan hususlar belirlenmiştir:

- Sanayi ve turizm yatırımları teşvik edilmeli,
- Bürokrasinin yeterli desteği sağlanmalı,
- Tarımsal ürünlerin pazarlama sıkıntısı ortadan kaldırılmalı,
- Büyük alışveriş merkezleri açılmalı,
- Hayvancılığa getirilen kısıtlamalar kaldırılmalı,
- Ankara ile çubuk arasında hafif raylı sistemi kurulmalı,
- Yatırımcılara cazip imkânlar sağlanmalı,
- Tarihi ve turistik yerlerin ulusal ve uluslararası alanda tanıtımı yapılmalı,
- Kahvehane ve çay ocakları sınırlandırılmalı,
- Sosyal ve kültürel faaliyetler artırılmalı,
- İlçede sağlık, ulaşım, ekonomi gibi ana başlıklar altında planlama yapılmalı,
- Yatırımcı kuruluşlar ilçeye getirilmeli,
- İlçe dışında yaşayan zenginler ilçeye yatırım yapmaya davet edilmeli,
- Hayvancılık ve tarıma daha fazla destek verilmeli,
- İstihdam için ilçeye yeni fabrikalar kurulmalı,
- Yıldırım Beyazıt Üniversitesi bir an önce yapılıp açılmalı,
- Melikşah termal tesisleri turizme kazandırılmalı,
- İlçenin kuzeyine organize sanayi tesisleri kurulmalı,
- Agat taşı ilçenin tanıtımına katkıda bulunacak şekilde değerlendirilmeli,
- İlçeye Organize Sanayi Bölgeleri kurulmalı,
- Teknik ve Endüstri Meslek Liselerinde okuyan öğrenci sayısı artırılarak bunların sanayide istihdam edilmeleri sağlanmalı,
- İlçeye salça ve meyve suyu fabrikalarının kurulması sağlanmalı,
- Çubuk turşusuna marka değeri kazandırılmalı,
- Çubuk ilçesinin gelişmesi ve kalkınması için kamu ve STK işbirliğiyle ciddi projeler geliştirilmeli.

Saha Çalışmasının Sonuçları

Çubuk ilçesinin kanaat önderleri ile “Çubuk İlçesinin ekonomik yönden gelişmemesi ve yoksulluğun sebepleri” üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde beyan edilen fikirler ve tavsiyeler şu şekildedir:

- Tarımsal alanlarla ilgili yeni istihdam projeleri üzerinde durulmalıdır,
- Seracılık ve çiçekçilik konularında üretim kapasitesini ve alanlarını artırmak için teşvik verilmelidir,
- İlçenin münbit tarım alanlarında alternatif tarım ürünlerinin yetiştirilmesi teşvik edilmelidir,
- Jeotermal enerji konusunda Yıldırım Beyazıt Üniversitesi ile Büyükşehir Belediyesi ortaklaşa bir proje üzerinde çalışmaları sağlanmalıdır,
- Üniversite bünyesinde bölgenin termal kaynaklarını değerlendirecek Fizik Tedavi Merkezi kurulması değerlendirilmelidir,
- Üniversite bünyesinde bir Sanatoryum Hastanesinin kurulması temin edilmelidir,
- Üniversitenin kurulmasıyla ilçe merkezine raylı sistem getirilmelidir,
- Yöresel ürünlerin pazarlanacağı büyük bir pazar yeri kurulmalıdır,
- Agat taşının ulusal ve uluslararası kapsamda tanıtımını yapacak bir proje hazırlanmalıdır,
- Kırsal turizmin aktif hale gelmesi için projeler hazırlanmalıdır,
- İlçe içinden geçen dere kenarına uzun mesafeli gezinti yerleri yapılmalıdır,
- İlçeye yapılacak her türlü yatırım, proje ve kalkınma planının Büyükşehirin iznini gerektirmesi hizmetlerin çoğunu aksatacak ya da sekteye uğratacaktır,
- Kamu kurumları ile STK’lar arasında ilçenin kalkınması ve gelişmesiyle ilgilenecek bir işbirliği komisyonu kurulmalıdır,
- Organize sanayi bölgelerinin tarım arazileri üzerine kurulması engellenmelidir,
- Karaağaç köyü civarında sıcak su kaynağı potansiyeli hakkında araştırma yaptırılmalı ve bir proje geliştirilmelidir,
- İlçedeki tarihi evlerin restorasyonu için yeni kaynaklar bulunmalıdır,
- Turizm Bakanlığı ile işbirliği yapılarak ilçe turizmini geliştirecek ve tanıtacak yeni projeler geliştirilmelidir,
- Birinci sınıf tarımsal alanlarda yapılaşma önlenmelidir,
- İlçenin Ankara’ya ve Esenboğa Havaalanına yakın olmasını fırsata çevirecek yeni projeler geliştirilmelidir.

Faaliyet 4: Çalıştay 2

Kullanılan Yöntem: Proje bünyesinde yürütülen 1. çalıştay, anket ve saha çalışması ile ilçede bulunan sosyal platformların, derneklerin, vakıfların, odaların, siyasi parti temsilcilerinin ve diğer kanaat önderlerinin sosyo ekonomik beklentileri tespit edilmiş, halkın beklenti ve eğilimleri ortaya konulmuştur. 2. çalıştay ortaya çıkan bu sonuçların müzakeresini yapmak amacıyla beyin fırtınası yöntemiyle yürütülmüştür.

Çalıştay 2’de Elde Edilen Sonuçlar:

Çubuk ilçesi tarihi ve kültürel dokusuyla bozulmamış bir mozayiki bünyesinde barındırmaktadır. Aile ve akrabalık bağlarının sağlam temeller üzerine bina edildiği ilçenin sosyal yönden gelişmesinin açılacak olan Yıldırım Beyazıt Üniversitesi ile daha da güçleneceği aşikardır. Üniversite bünyesinde açılacak olan sosyal bilimler fakültesi ilçenin sosyal yönüyle beraber tarihi ve ekonomik yönden de kalkınacağını göstermektedir. Yıldırım Beyazıt Üniversitesinin Çubukta kurulmasının tek başına yoksulluk seviyesini ortadan kaldıracı bir etkisi olmadığı açıktır.

Üniversitenin açılmasıyla beraber sosyal, kültürel, temizlik, folklor, tarım, seracılık ve hayvancılık ile ilgili branşlarda bünyesinde çalışacak olan Çubuk halkının dünyaya hem bakış açısı değişecek hem de aile geçimine ciddi anlamda bir katkısı olacaktır.

Çubuk ilçesinin sahip olduğu yeraltı ve yerüstü kaynakların ciddi anlamda gerçek bedelinin karşılığını görmediği aşikardır. Melikşah gibi yerlerde termal suyunun iç ve dış turizme kazandırılmasıyla beraber havaalanı gibi bir fırsatı da devreye sokarak halka ciddi anlamda bir gelir getirici faaliyet mutlaka yapılmalıdır.

Termal suyunun sadece sağlık turizmine aktarılması halkın gelirini fazla artırmaz. Bu suyun tarlada, seracılıkta, hayvan barınaklarında ve ev hizmetlerinde kullanılması ayrı bir avantaj olarak kullanılmalıdır.

Çubuk ilçesinin bulunduğu “İklim ve su kaynakları, ulaşım, madenler, tarım ve hayvancılıkla ele alındığında 4 milyon Ankara”nın yanbaşıında bulunan ilçe üniversitenin yapımından dolayı halkın beklentilerine uygun cevap verebilecektir.

İlçeye Yıldırım Beyazıt Üniversitesinin inşa aşamasında tarihi doku gözönünde bulundurularak Selçuklu ve Osmanlı mimarisi baz alınarak yapıldığında üniversitesinin kendisiyle beraber ilçe de bir cazibe merkezi olacaktır. Buna örnek olarak Avrupa'daki Oxford ve Cambridge üniversitelerinde olduğu gibi tarihi mekanlar korunarak kültürel bir doku oluşturulabilir.

Yine üniversite bünyesinde açılacak olan sağlık bilimleri fakültesine bağlı olarak çalışacak olan Sanatoryum ile Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon merkezlerinde kullanılacak olan termal suyunu şifa aracı olarak hizmet etmek ilçeyi uluslararası bir termal sağlık merkezi haline getirecektir. Aynı zamanda Üniversite bünyesinde ağız ve diş tedavi hizmetleri merkezinin kurulması havaalanı imkanlarının da kullanılmasıyla yurtiçi ve yurt dışından müşteri çekebilecek cazibe merkezi haline gelebilir.

Yıldırım Beyazıt Üniversitesinden havaalanı ve çubuk merkezli hizmet edecek olan hafif raylı sistemin kurulması öğrencileri, yerli ve yabancı turistleri İlçede konaklayacakları bir cazibe merkezi haline getirecektir.

İlçe merkezi ile bağlı köylerinde bulunan tarihi camii ve türbelerin modernize ve tamir bakımının yapılmasıyla hizmete açılması neticesinde Kaymakamlık ve belediye bünyesinde kurulacak olan web sayfalarında tanıtımının yapılması inanç turizmi açısından son derece önemli olacaktır. Yeni birimlerin açılmasıyla beraber istihdam alanları da genişlemiş olacaktır.

Çubuk Ankara merkezine yakınlığı dolayısıyla metropolde yaşayanların kısa süreli tatilleri için önemli bir potansiyel barındırmaktadır. Bu büyük avantaj göz önünde bulundurulduğunda Çubuk'a ait mevcut kültürel-turistik değerlerin korunup yeni değerlerin de inşa edilmesi önem taşır. Bütün bu çalışmalar Çubuk Markası başlığı altında çalışılmalıdır. Bu markaya yönelik bütün paydaşların sahip çıkacağı "ürün geliştirme" çalışmalarına Ankara odaklı tanıtım faaliyetlerinin eşlik etmesi sağlanmalıdır. Markaların en önemli unsuru farklılaşmadır. Üstelik Ankara'da bu konuda kısmen başarılı olmuş Beypazarı ve Hamamönü örnekleri yaşanmıştır.

Ankara metropolünün gelişim projeksiyonları ortaya konulduğunda şehrin Çubuk tarafına doğru gelişiminin yönetimi önemli bir başlık olarak ortaya çıkar. Bu bağlamda Çubuk ve çevresindeki şehir planlamasının şehrin turizm ve kültür merkezi niteliği kazanmasına doğrudan etkide bulunacağı bir gerçektir.

Çubuk'un turizm açısından cazibe merkezi olabilmesi için Ankaralıların soracağı "hafta sonu tatilini nerede geçirmeliyim?" ve "kısa süreli bir tatili nerede yapabilirim" sorularına Çubuk açısından cevap aranmalıdır. Bu iki sorunun farklı sorular olduğunu altını çizmek gerekir.

Bir öncelik olarak Çubuk'un barındırdığı doğal güzellikler Çubuk markasının özgün kısmına katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda Çubuk civarında Ankara'ya yönelik kır düğünü organizasyonu ve evlilik turizmi merkezi olacak bir potansiyel bulunmaktadır. Çubuk Ankaralıların hafta sonu nefes alacakları oksijen kaynağı olarak ele alınmalıdır. Bu noktadan hareketle Hacılar köyü şelalesi, Meşeli ve Aydos gibi yaylalar ile Kızılca göleti ve Kavşakkaya barajı gibi değerler üzerinde çalışılmalıdır.

Bunun yanısıra Çubuk merkezinde yapılacak gerçek anlamda özgün mimariye sahip kültürel yapılar ile Çubuk kültür odağı olma fonksiyonuna kavuşturulabilir.

Memur şehri olarak bilinen Ankara'nın emekli ve 3. yaş grubu için ayrı bir odaklanma gereklidir. Bütün bu alanlarda farklı pazar gruplarına yönelik tanıtım yapan Çubuk tanıtım sitesi ve broşürü hazırlanması düşünülebilir.

Ancak önemli bir başka konu da bütün bu anlattıklarımızın Çubuk'ta yapılacak kültür ve turizm yatırımlarına doğrudan bağlı olmasıdır. Ankette sağlık turizminin gelişmeme sebepleri olarak devlet ve özel sektör yatırımlarının yetersiz olduğu fikri göze çarpmaktadır.

Avrupa ülkelerindeki tarımsal işletmeler kalkınmışlık seviyesi ile destek ve teşvik edilirken ülkemizde maalesef tam olarak desteklenmemektedir. Çubuk ilçe sınırları içerisinde tarımda alternatif ürünleri ile küçükbaş ve büyükbaş hayvancılığı destekleyecek kalkınma projelerinin yapılması gerekir. Avrupa ile Ülkemiz turizm beldelerinde ciddi bir talep olan kesme çiçekçilik konusunda yeni hamlelerin açılması teşvik edilmelidir. Seracılık yapmak için toprağın ve iklimin müsait olduğu bölgenin seracılık işletme sayıları ile kapasitelerinin artırılması gerekir.

Meyvecilik alanında kiraz, vişne, armut ve elma gibi meyve işleme ve kurutma tesislerinin kurulması teşvik edilmelidir. Aynı zamanda sebzeçilik konusunda işçilik maliyetlerinin düşük olması nedeniyle seralarda iki sezonluk üretim gerçekleştirilebilir. Ankara ilinin yazlık ve kışlık sebze ihtiyacının bir kısmını Ayaş ve Beypazarı ilçelerinden sonra rahatlıkla karşılayabilecek seviyeye gelebilir.

Bu bölge, önemli tarım topraklarının ve su toplama havzasının bulunduğu, ancak kentsel gelişme eğilimlerinin ve sanayileşme potansiyelinin doğal ve çevresel değerlere zarar verebilecek şekilde gelişmekte olduğu nitelikleriyle ön plana çıkmaktadır. Çubuk Havzası içinde yapılacak bir planlama çalışmasının bu sorunları aşacak bir dengeyi kurması beklenmektedir.

Çubuk çayı, Çubuk ovası, çubuk ormanları, çubuk barajları ve çubuk turşusu ile kişilik bulacak bir çubuk kimliğiyle bütünleşen, özgün ve doğal yapıya uyumlu ciddi kararları üretmek ilçenin kaderini değiştirecektir.

İlçenin sosyal donatı alanlarının niteliksel ve niceliksel olarak geliştirilebileceği acil müdahale biçimlerini geliştirebilecek güçlü bir yerel iradeye ihtiyaç vardır. Çubuk'a kimlik ve kişilik tanımlayacak bir planlama yaklaşımı ile doğal, kültürel yapısı ve değerleri ile gelişen bir odak merkezi üniversitenin kurulmasıyla da bir eğitim merkez üssünün oluşturulması hedeflenmelidir.

Tarihi, kültürel ve doğal değerleriyle özgün bir yerleşim ve çekim odağı olarak Çubuk'un tarım, turizm ve bunları bütünleştiren olanakları ile geliştirilebilmesi eğilimini göstermek için sivil toplum kuruluşlarına destek verecek bir inisiyatif oluşturmalıdır.

İlçenin tarımsal üretim, hayvancılık faaliyetleri ve Esenboğa havaalanı yolundaki çalışma alanları ile ilişkilenen çok çeşitli kullanım kararları ile gelir indeksine bir katkı sağlayacaktır.

Bölge ikliminin uygun olması nedeniyle Çubuk halkına çok yüksek gelir getirici olan Tıbbi Aromatik Bitkiler ile Alternatif Kivi ve Çilek yetiştiriciliği teşvik edilebilir.

Diğer bir konu olan Esenboğa Havaalanının gelirlerinin bir kısmı da Çubuk İlçesine aktarılmalıdır.

Zeytinde marka olan Marmara birlik gibi İlçede Turşu için de Çubuk Birlik gibi kurumsal kimliğin bir an önce oluşturulması gerekmektedir.

Çubuk belediye öncülüğünde biyogaz tesisleri, organik gübre ile hayvan artıklarının bertaraf edileceği birtakım tesislerin açılması istihdama katkısı açısından kurulması şarttır.

Yine ankete göre Çubuk'ta tarihi eserlerin onarılması ve turizme kazandırılması durumunda ilçe turizminin gelişmesine etkide bulunacağını düşünenler yüzde 51.1 oranındadır. Bu soruya verilen yüzde 21.9 oranındaki olumsuz yanıt turizmin ihtiyaç duyduğu diğer etkenlerin ihmal edilmemesinin gerektiğini ortaya koymaktadır.

Ulusal ve uluslararası birçok kuruluş tarafından, Türkiye'de yoksulluğu etkin ve sürdürülebilir bir biçimde azaltmaya yönelik, çeşitli öneri ve fikirler sunulmaktadır. Yoksullukla mücadelede öncelikle hedef kitlenin kim ve kimler olduğunun belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.

TÜİK'in 2002 yılından beri yapmakta olduğu "Yoksulluk Araştırması" bu bakımdan oldukça önemlidir. Bu tür araştırmalar daha da geliştirilmeli ve nihai olarak da il, ilçe, köy ve mahalle düzeyinde Türkiye'nin bir "yoksulluk envanteri" çıkarılmalıdır.

Türkiye'deki yoksulların büyük bir kısmı kırsal bölgelerde yaşayan ve tarımsal faaliyetlerden geçimini sağlayan insanlardan oluşmaktadır. Tarım çalışanlarının, içinde buldukları yoksulluktan kurtulabilmeleri için asgari gelir düzeyleri yoksulluğun aşılması hedefine uygun olarak belirlenmeli ve geleneksel tarım tekniklerinin yerini çağdaş yöntemlere bırakması için gerekli mali ve teknik destekler artırılmalıdır.

Devletin konuyla ilgili ciddi politikaları ve uzun dönemde projeleri olmalıdır. Kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütlerinin ortaklaşa yürütecekleri somut çalışma ve kampanya yapmaları gerekmektedir.

Sonuç

Yoksulluğun sadece sosyal yardım gibi tek boyutlu politikalarla çözülemeyeceği artık herkes tarafından bilinmektedir. Yoksulluk bireysel, ailevi, ekonomik, sosyal, siyasal ve mekânsal faktörlerin içiçe girdiği çok boyutlu bir olgudur. Yoksulluğu ortadan kaldıracak faktörler bilinmediği sürece yoksulluk kendini yeniden üreterek kalıcı hale gelmektedir.

“Yaşam kalitesi yüksek bir İlçe doğuyor, onun adı Çubuk oluyor” vizyonuna ulaşabilmek için her şeyden önce yoksulluk sorununun çözülmesi gerekir. “Bireylerine eşit ve kaliteli yaşam imkanı sunan, katılımcı ve sosyal bağları güçlü, beşeri potansiyelini geliştirerek kalkınan Çubuk” amacını gerçekleştirebilmek için yoksulluk üreten bütün yerel kaynakların belirlenmesi ve ortadan kaldırılması gerekir.

Ankara Kalkınma Ajansı, Ankara Büyükşehir Belediyesi, merkez ilçe belediyeleri ve yerel sivil toplum kuruluşlarının el ele vererek işbirliği içinde yerel ölçekte yoksul-dostu sosyal ve ekonomik politikalar geliştirebilmeleri için gerekli olan veri tabanı boşluğunun, bu çalışma ile elde ettiğimiz ilçe bazlı yoksulluk veri tabanı ile kısmen dahi olsa doldurulmuş olacağını temenni ediyoruz.

İlçenin sosyal donatı alanlarının niteliksel ve niceliksel olarak geliştirilebileceği acil müdahale biçimlerini geliştirebilecek güçlü bir yerel iradeye ihtiyaç vardır.

Çubuk’a kimlik ve kişilik tanımlayacak bir planlama yaklaşımı ile doğal, kültürel yapısı ve değerleri ile gelişen bir odak merkezi üniversitenin kurulmasıyla da bir eğitim merkez üssünün oluşturulması hedeflenmelidir.

Ulusal ve Uluslararası önemli bir hava ulaşım ağı ile ülkemizin ve dünyanın birçok noktasına ulaşım sağlayan Esenboğa Havalimanı Ankara İli Çubuk ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Çubuk, havayollarıyla da ulaşılan önemli bir ilçe haline gelmiştir.

Esenboğa Havalimanı, ekonomik ve sosyal anlamda Ankara iline büyük katkıda bulunmaktadır. Çubuk İlçesine yapılacak olan Yıldırım Beyazıt Üniversitesiyle de açılacak olan tesislerin neticesinde hem sağlık turizminin hem de kırsal turizmin merkezi ve gözbebeği olmalıdır. Havalimanı Ankara’nın tüm dünyaya açılan kapısı haline gelmiştir.

Konaklama ihtiyaçlarıyla beraber ulusal ve uluslararası alanlarda yapılacak ve düzenlenecek olan kongre ve toplantılara sahipliği yapma açısından büyük çaplı motel, otel ve hotel gibi tesislerin kazandırılmasıyla ilçe, bölgesel bazda gelişmesine ve turizm potansiyelinin açığa çıkarılmasına önemli ölçüde katkıda bulunacaktır.

Havalimanına bağlantılı olarak ilçeye küçük ve büyük araçlar için çok katlı otoparklar, en az 30 m²lik soğuk hava depoları, yiyecek ve içecek sektörünün önde gelen markalarının hizmet vereceği restoran ve cafe alanları, mesire ve piknik alanları, uluslararası düzeyde duty free mağazalarının açılması ilçeye ciddi anlamda sosyal, ekonomik ve kültürel olarak katkı sağlayacaktır.

Sadece çubuk ilçesine has organik tarımsal ürünlerin ve el yapımı malzemelerin satışının yapılabileceği 1000 kişilik gezme kapasitesine sahip kapalı pazar yerlerinin kurulmasıyla beraber ilçeye yerli ve yabancı turistlerin cazibe merkezi olacaktır.

Yurtiçi ve yurtdışında büyük alışveriş merkezlerinde çubuk ilçesinin tanıtımını yapacak standların açılması, belediye ve kaymakamlığın web sayfalarını güncelleyerek sürekli gündemde tutmak önemlidir.

Çubuk'taki tarihi eserlerin onarılması ve turizme kazandırılması durumunda ilçe turizminin gelişim göstereceğini düşünenlerin oranı %50 yi geçmektedir.

Bu konuya farklı bir bakış açısıyla bakmak istiyoruz. İspanya'nın Bilbao şehrinde yapılan Guggenheim müzesinin şehre nasıl bir katkı yaptığı bu konuda bize örnek teşkil etmektedir. Bilbao Guggenheim müzesinin yapılmasından sonra önemli bir turizm merkezi haline gelmiştir. İlk 3 yıl içinde müzeyi 4 milyon kişi ziyaret etmiş, müze 100 milyon euro kâr elde etmiştir. Müzenin şehir üzerinde yaptığı ekonomik etki literatüre "Bilbao Etkisi" olarak girmiştir.

Şimdi Bilbao'da yapılan müzenin büyük bir yatırım olduğu ve Çubuk için örnek teşkil edebilir mi sorusu üzerinde duralım. Kültür, turizm ve mimari konusunda Bilbao'dan çok daha fazla maddi imkan barındıran şehirler olduğu muhakkaktır. Ama kültür şuuruna sahip kanaat önderleri Bilbao'yu literatüre geçirecek bir çalışmaya imza atmışlardır.

O halde Çubuk'u dünyanın sayılı ekonomilerinden olan Türkiye'nin başkentinin 21. Yüzyıl için en önemli potansiyele sahip ilçesi olarak görmek doğru bir bakış açısı olabilir. Bu çerçevede "Çubuk'un planlanması" karşımızda en önemli sorun

olarak durmaktadır. Başta gelen çalışma konusu ise Çubuk'a mimari ve kültürel anlamı olan bir yatırım yapılmasıdır.

Kültür ve turizm bilincinin toplumları ve şehirleri nasıl etkilediğiyle ilgili birçok örnek mevcuttur. Çubuk'ta el sanatları teşvik edilmeli, bu konuda çalışan sanatçıların tespit edilip desteklenmesi sağlanmalıdır. Üretilen el sanatları ürünlerinin gerek Çubuk'ta gerekse Ankara merkezinde satışının yapılması sağlanmalıdır.

Bu kapsamda Çubuklu ev kadınları ve Çubuklu gençler odaklanmalarıyla el sanatları konusunda çalışan yeni sanatçılar yetiştirilmesine yönelik projeler gerçekleştirilebilir.

Şehir markalaşmalarında özdeşlik kurma üzerinde çalışmak gerekir. Özdeşliğin sağlanmasının müşterilerin/turistlerin kararlarını kolay ve otomatik kılması, müşterilerin bağlılığını arttırması; yüksek bir ürün fiyatı oluşmasına imkân tanınması, yeni hizmetlerin oluşturulmasını kolaylaştırması gibi avantajları vardır.

Burada sormamız gereken ilk soru bugün Çubuk denildiğinde Ankaralıların ve diğer vatandaşlarımızın aklına ne geldiğidir. İkinci soru Çubuk denildiğinde 10 yıl sonra akıllara ne gelmesini istediğimizdir.

Ülkemizde kültür ve turizm alanlarında farkındalık giderek artmaktadır. Şüphesiz bu alanda yeni öneriler getirmek, politika belgeleri hazırlamak da mümkündür. Ancak hatırlamak gerekir ki politika, uygulama olmadan hiçbir şeydir.

Ülkemizde bu konuda bize ilham verecek önemli örnekler bulunmaktadır. Tunç Soyer'in Citta Slow unvanını Türkiye'de bir ilk olarak Seferihisar'a kazandırması bu şehirdeki ev ve arsa fiyatlarında büyük bir artışa yol açmıştır. Bugün Seferihisar'ı takip eden 60 yerel yönetim Citta Slow sistemine dâhil olmaya çalışmaktadır. Bu tür çalışmaların sonucunda ortaya çıkan ekonomik girdiler mahalli halkın şehrin yeni kimliğine sahip çıkmasını da etkilemektedir.

İşe bu çerçeveden yaklaştığımızda bürokratik karar alıcıların öncü projeleri tespit edip doğru bir şekilde desteklemek için bir çerçeve oluşturmasının önemi ortaya çıkmaktadır.

Anket çalışmasına katılan ve sorularımıza cevap veren deneklerin yaş ortalaması 25-45 olup genelde bizzat evi geçindiren aile reislerinden oluştuğu görülmüştür.

Sorulara olumlu veya olumsuz cevap veren söz konusu 25-45 yaş grubu kişilerin ankete katılım oranı %50'dir. Bu kişilerin Çubuk ilçesinin sosyo-ekonomik yapısında istihdama katkısı olan memur veya tarım veya hayvancılıkla uğraşan kesimden olduğu görülmektedir. Araştırma kapsamında ele alınan kırsal kesim insanların yoksulluk algıları, yaşanan çevre, gelenekler ve kültürel özelliklere göre değişmektedir. Toplumsal düzen, giyim şekli, toplumun insana bakışı yoksulluk algısını etkilemektedir. İnsanlar yaşadığı toplumun düzenine göre farklı görüşlere sahiptir ve yoksulluk algısı anket yapılan köylerdeki kültürel özelliklere ve geleneklere göre değişmektedir.

Tarihi, kültürel ve doğal değerleriyle özgün bir yerleşim ve çekim odağı olarak Çubuk'un tarım, turizm ve bunları bütünleştiren olanakları ile geliştirilebilmesi eğilimini göstermek için sivil toplum kuruluşlarına destek verecek bir inisiyatif oluşturmalıdır.

Çubuk halkının daha müreffeh bir hayat sürdürmeleri için sorunlarıyla beraber çözüm önerisi sistemini devreye koymaya çalışan mutlu birey, mutlu aile, mutlu toplum oluşturmaya gayret eden, kaliteli ve sürdürülebilir bir yaşam modelini oluşturma gayreti içerisinde olmayı ilke edinen derneğimiz bu proje ve yapacağı projelerle ufuk açmaya devam edecektir.

Bu vesileyle doğrudan faaliyet desteği kapsamında projemize verdiği maddi destekten dolayı Ankara Kalkınma Ajansına, manevi desteği esirgemeyen Çubuk İlçe Kaymakamlığına, İlçe Belediye Başkanlığına ve diğer STK lara sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

SOSYAL EKONOMİK VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ DERNEĞİ

Ehlibeyt Mah. Cevzlidere Cad. No:1/6 Dikmen ankaya / ANKARA

Bu Nihai Rapor T.C Ankara Kalkınma Ajansı'nın desteklediği “ubuk İlçesi Yoksulluk Dağılım Analizi ve Güncel Beklentiler Projesi” kapsamında hazırlanmıŐtır. İçerik ile ilgili sorumluluk Sosyal Ekonomik ve Teknolojik Araştırmalar Merkezi Derneği (SETAM)'ne aittir. T.C Ankara Kalkınma Ajansı'nın görüŐlerini yansıtmaz.